

УДК: 658.14

DOI: 10.31891/2307-5740-2019-268-2-16-22

ПРИСТУПА Л. А.
Хмельницький національний університет

ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ ЯК БАЗИС УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В роботі наведено результати досліджень щодо обґрунтування системних засад оцінювання фінансової стійкості вітчизняної страхової компанії як ключового елементу підвищення якості та ефективності функціонування системи фінансового управління страховика.

Ключові слова: страхова компанія, фінансова стійкість, система управління, оцінювання, SWOT-аналіз.

PRYSTUPA L.
Khmelnyskyi National University

EVALUATION OF FINANCIAL STABILITY OF THE INSURANCE COMPANY AS A BASIS OF MANAGEMENT ACTIVITIES

The article is defined that the financial stability management system of an insurance company is a set of management tools that management entities apply and aim at ensuring the financial stability of an insurance company. The methodical basis of the financial stability management system of the insurance company is information and analytical support, which depends on the completeness, reliability and timeliness of the overall level of efficiency of the management system. The study of the methodological basis of analytical work developed by the specialists revealed absence of a system of integrated assessment of the effectiveness of management of the financial stability of the insurance company on the basis of key indicators that would fully reveal the specifics of insurance activity and provide an opportunity to respond to changes in the external and internal environment. To this end, the system of relative factors has been formed and its practical testing has been carried out according to the data of PJSC "IC "Euroins Ukraine". The results of the analytical study of the effectiveness of the financial stability management system of PJSC "IC "Euroins Ukraine" have become not only the basis for a retrospective comparative assessment, but also the source of the need to find directions and opportunities for its improvement in the overall system of financial management of the insurer. Focusing on the feasibility of using SWOT-analysis as an instrument of the financial stability management system of the insurance company, the strengths and weaknesses of the development are defined, the possibilities and threats of the activity of PJSC "IC "Euroins Ukraine" are identified. The results of the research on the effectiveness of the financial stability management system of PJSC "IC "Euroins Ukraine" demonstrated the need to improve both the tariff policy, marketing activities, the concept of reinsurance of risks and a thorough review of key aspects of financial management, in particular, regarding optimization of the structure of assets and capital, reducing the expenditure part, intensification financial and investment activity and increase its efficiency.

Key words: insurance company, financial stability, management system, evaluation, SWOT-analysis.

Постановка проблеми. Стабільне функціонування національної економіки та майбутнє її зростання залежить від розвитку й зміцнення системи страхового захисту майнових інтересів фізичних і юридичних осіб. Для того, щоб повною мірою реалізувати закладені в страхуванні потенційні можливості, потрібні спільні зусилля держави, громадян, юридичних осіб і страхового співтовариства. Сталий розвиток страхових організацій – ключових суб'єктів національної страхової системи – залежить від рівня їх фінансової стійкості. Під “фінансовою стійкістю страхової компанії” розуміємо такий стан та якість фінансових ресурсів страхової компанії, за якого вона залишається платоспроможною і здатною в повному обсязі та своєчасно виконувати усі взяті на себе зобов'язання в умовах функціонування у динамічному бізнес-середовищі та забезпечувати відновлення своїх фінансових показників до потрібного рівня у разі дії негативних чинників [1, с. 161].

Фінансова стійкість характеризує результативну діяльність компанії, слугує важливим показником при прийнятті рішень потенційними страхувальниками щодо вибору надійного страховика, а також виступає об'єктом пильної уваги з боку регулятора.

Аналіз останніх джерел. Проблеми управління фінансовою стійкістю суб'єктів господарювання в ринковій економіці розглядали у своїх працях І. Ансофф, І. Бланк, В. Вітлінський, В. Ковальов, Р. Сайфулін, М. Федотова, Л. Шабліста, А. Шеремета, А. Чупіс та інші. Питаннями оцінювання та забезпечення фінансової стійкості страхових компаній займаються провідні вітчизняні та зарубіжні вчені: І. Алексєєв, В. Базилевич, Н. Внукова, О. Гаманкова, Л. Орланюк–Малицька, С. Осадець, Н. Ткаченко, Л. Шірінян та ін. [2–14].

Однак, аспекти організації ефективного стратегічного і тактичного управління фінансовою стійкістю вітчизняних страхових компаній у умовах євроінтеграції та розвитку конкурентного середовища, його аналітичного забезпечення на сьогоднішній день залишаються гостро актуальними та потребують подальших досліджень. Зважаючи на зазначене, важливим є розвиток науково-методичних засад та дослідження практичних аспектів оцінювання фінансової стійкості страхової компанії в загальній системі управління.

Метою роботи є обґрунтування системних засад оцінювання фінансової стійкості вітчизняної страхової компанії як ключового елементу підвищення якості та ефективності функціонування системи фінансового управління страховика.

Виклад основного матеріалу. Управління фінансовою стійкістю страхової компанії передбачає об'єктивне визначення її існуючого та перспективного стану, скоординоване управління фінансовими ресурсами страховика, вибір таких управлінських рішень, які сприяли б забезпеченню фінансової стійкості, що із застосуванням системного підходу може бути впорядковано та представлено у вигляді цілісної системи. Тобто система управління фінансовою стійкістю страхової компанії є сукупністю інструментів управління, які суб'єкти управління застосовують та спрямовують на забезпечення фінансової стійкості страхової компанії.

Система управління фінансовою стійкістю є сукупністю взаємопов'язаних елементів, що відображають відповідні заходи з управління фінансовою стійкістю страхової компанії, ключовими елементами якої виступають:

- керована підсистема (об'єкт управління);
- керуюча підсистема (суб'єкт управління);
- інформаційно-аналітичне забезпечення (інформаційна база) (рис. 1).

Рис. 1. Система управління фінансовою стійкістю страхової компанії [1, с. 162]

Керуюча підсистема являє собою сукупність підрозділів, на які покладено функції управління фінансовою стійкістю страхової компанії. До них належать: служби управління фінансами, бухгалтерія, аналітичні служби, служби управління бізнес-аналізу, служби управління актуарних розрахунків, служби планування, служби контролю тощо. До інструментів управління фінансовою стійкістю страхової компанії належать аналіз, планування, регулювання і контроль. Об'єктом управління є фінансова стійкість страхової компанії та можливості її забезпечення.

Необхідно зазначити, що ефективність функціонування системи управління фінансовою стійкістю страхової компанії забезпечуватиметься при дотриманні низки принципів: “спрямованість дій суб'єкта на досягнення конкретних цілей; взаємоузгодженість стратегічного та тактичного рівнів управління; єдність мети, результату та засобів” [1, с. 162-163].

Методичною основою системи управління фінансовою стійкістю страхової компанії виступає інформаційне та аналітичне забезпечення, від повноти, достовірності та своєчасності якого залежить загальний рівень ефективності управлінської системи.

На підставі інформаційного та аналітичного забезпечення створюється можливість прийняття рішення про напрямок управління фінансовою стійкістю страхової компанії (рис. 2).

При проведенні оцінювання фінансової стійкості страхової компанії використовується значна інформаційна база у складі: макроекономічних показників, показників агрегованих фінансових звітів і балансів, інституцій фінансового ринку та мікроекономічних. Вважаємо, що вона повинна містити три типи інформації: 1) загальноєкономічна та макроекономічна інформація, яка виступає допоміжною інформацією і носить загальноєкономічний характер; 2) мікроекономічна інформація, яка надає можливість фактичної оцінки рівня фінансової стійкості страхової компанії на основі розрахунку необхідних показників; 3) інформація про напрямки забезпечення фінансової стійкості страхової компанії.

З огляду на це, методичний базис забезпечення фінансової стійкості передбачає формування інформаційної бази та системи індикаторів стійкості, проведення моніторингу та аналізу, стрес-тестування, вироблення рекомендацій щодо коригування політики розвитку страховиків з метою посилення їх фінансової стійкості та запобігання фінансовим кризам.

Ключовою проблемою при проведенні оцінювання ефективності системи управління фінансовою стійкістю страхової компанії, на сьогодні є відсутність системи оціночних коефіцієнтів із урахуванням умов

об'єктивності, достатності, порівнянності, інформативності та специфіки функціонування, що має особливості та відмінності від інших суб'єктів господарювання (підприємств, банків і т.п.) [15, с. 429].

У відповідності до вищезазначеного сформовано систему оціночних коефіцієнтів та проведено її практичну апробацію. Об'єктом дослідження обрано страхову компанію ризикового страхування ПрАТ «СК «Євроінс Україна», що функціонує на страховому ринку з 1992 року (під назвою СК «Алькона») [16] та за рейтинговими даними (за 9 місяців 2018 року) займає 25 місце за розмірами активів (307 569 тис. грн) з поміж 50 найбільших страховиків України [17].

Обрана страхова компанія цікава як об'єкт дослідження питань ефективності системи управління фінансовою стійкістю враховуючи ряд важливих факторів: зміни у власності (перехід до іноземного власника у 2008 році – німецького холдингу Talanx International AG та у 2016 до болгарської компанії ЄВРОІНС ІНШУРИНС ГРУП АД (EUROINS INSURANCE GROUP AD)), зміни типу товариства (з ПАТ «СК «Євроінс Україна» на ПрАТ «СК «Євроінс Україна»), результативність фінансово-господарської діяльності (сума чистого збитку за 2018 рік склала -34093 тис. грн проти чистого прибутку 183 тис. грн у 2016 році).

Рис. 2. Схема прийняття рішення про розвиток процесу управління фінансовою стійкістю страхової компанії (узагальнено автором)

Аналіз показників фінансової стійкості ПрАТ «СК «Євроінс Україна», проведений у таблиці 1, засвідчив, коефіцієнт загальної ліквідності, який характеризує спроможність страхової компанії у найкоротший термін виплатити страхове відшкодування за рахунок наявних активів протягом періоду 2016-2017 років перевищував рекомендовані значення – 231,03 % та 110,94 % відповідно, проте у 2018 році він скоротився до 88,06 %, що є досить негативною тенденцією.

Щодо інших показників ліквідності страховика, то показник ліквідності страхових резервів ПрАТ «СК «Євроінс Україна» з рівня 43,28 % у 2016 році, зріс до 113,56 % у 2018 (при рекомендованому значенні не більше 100 %), показник терміновості, протягом періоду дослідження продовжував істотно скорочуватись, з 186,90 % у 2016 році, спочатку до 73,66 % (2017 рік), а у 2018 – до 21,80 %, проте не перетнувши рекомендованої граничної межі – не менше 3 %. Показник терміновості є свідченням швидкості розрахунку страховика за страховими зобов'язаннями. Він характеризує можливість страхової компанії миттєво виконати свої зобов'язання перед страхувальниками за страховими виплатами.

Спадна тенденція показників ліквідності свідчить про зниження частки ліквідних активів у загальній величині страхових резервів, що може призвести в перспективі до невиконання страхових зобов'язань компанії у встановлені строки.

Щодо фінансування діяльності страхової компанії, то значна частина активів ПрАТ «СК «Євроінс Україна» фінансується за рахунок власних коштів. При цьому, показник частки власного капіталу у пасивах знаходиться у рекомендованих межах 10–60% та вказує на коливання рівня у бік зниження з 43,66 % (2016 рік) до 29,95 % (2018 рік), що вказує на погіршення фінансової стійкості страховика, в основному через накопичення суми непокритого збитку на фоні зростання суми зобов'язань страховика.

Загальновідомо, що страхові резерви страховиків коригуються (у бік зменшення) на частку перестраховиків у цих резервах. Відповідно, обсяг страхових резервів, який реально зосереджується у страховиків, визначає величину та структуру їх залучених фінансових ресурсів.

Частка страхових резервів у загальній структурі пасивів ПрАТ «СК «Євроінс Україна» у 2016–2018 роках відзначалась тенденцією до зростання – 33,70 % у 2016 році проти 52,77 % у 2018 році, проте аналізуючи даний показник, потрібно також досліджувати коефіцієнт перестраховання, який у 2016 році складав 74,15 %, але вже у наступному 2017 році скоротився до 22,15 %, та у 2018 році становив – 17,11 %, при допустимих 50 %, тобто у 2016 році страховик передавав у перестраховання 3/4 страхових ризиків та залучених премій відповідно, що при фінансово стабільній ситуації може свідчити лише про агресивну політику нарощення клієнтської бази та незадовільний рівень управлінської діяльності при підвищенні її ризиковості, що було відкориговано лише у 2017 році, при зниженні рівня ризиків, які передаються на перестраховання до 22,15 %, та підвищенні рівня відповідальності компанії перед своїми клієнтами за рахунок власних фінансових можливостей.

Таблиця 1

**Аналіз показників ефективності системи управління фінансовою стійкістю
ПрАТ «СК «Євроінс Україна» за 2016–2018 роки**

Показник	Алгоритм розрахунку показника	Рекомендоване значення	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2017/2016		2018/2017	
						Абсолютне відхилення (+,-)	Темп приросту, %	Абсолютне відхилення (+,-)	Темп приросту, %
Коефіцієнт загальної ліквідності, %	Ліквідні активи / Страхові резерви	не менше 100%	231,03	110,94	88,06	-120,09	-51,98	-22,88	-20,62
Показник ліквідності страхових резервів, %	Страхові резерви / Ліквідні активи	не більше 100%	43,28	90,14	113,56	46,85	108,27	23,42	25,98
Показник терміновості, %	Грошові кошти / Страхові резерви	не менше 3%	186,90	73,66	21,80	-113,24	-60,59	-51,86	-70,40
Частка власного капіталу в пасивах, %	Власний капітал / Пасиви	не менше 10% – 60%	43,66	40,78	29,95	-2,88	-6,59	-10,83	-26,56
Частка страхових резервів у пасивах, %	Страхові резерви / Пасиви	зростання	33,70	52,38	52,77	18,68	55,42	0,39	0,74
Частка страхових зобов'язань, яка забезпечена власним капіталом, %	Страхові резерви / Власний капітал	більше 28%	77,19	128,44	176,21	51,25	66,39	47,77	37,19
Коефіцієнт перестраховання, %	Частка страхових премій, передана в перестраховання / Страхові премії	не більше 50%	74,15	22,15	17,11	-52,00	-70,13	-5,04	-22,75
Прибутковість власного капіталу, %	Чистий прибуток / Власний капітал	не менше 5%	0,17	-34,70	-37,17	-34,87	-20586,77	-2,47	7,12
Питома вага статутного капіталу у власному капіталі, %	Статутний капітал / Власний капітал	зростання	65,72	83,09	79,25	17,37	26,44	-3,84	-4,62
Достатність власних коштів, %	Власний капітал / Страхові резерви	не більше 250% – 350%	129,55	77,86	56,75	-51,69	-39,90	-21,11	-27,11

Водночас при значному скороченні достатності власних коштів з 129,55 % у 2016 році до 56,75 % у 2018 році спостерігаємо недостатність наявного фінансового потенціалу страхової компанії в ринкових умовах господарювання для прийняття на власну відповідальність значно більшої кількості ризиків, або прийняття на страхування великих ризиків чи формування потужнішого страхового портфеля, що визначає у перспективі однозначну потребу у раціональному та виваженому задіюванні механізму перестраховання.

Показник достатності страхових (технічних) резервів характеризує достатність страхових премій для формування цих резервів. Це пояснюється тим, що нетто-премія є джерелом формування страхових (технічних) резервів, тоді як страхові резерви відображають величину страхових зобов'язань. Результат показника повинен бути не менше 100%. Для покращення наявної ситуації ПрАТ «СК «Євроінс Україна» необхідно переглянути тарифну політику і структуру страхового портфеля.

Одним із показників рентабельності є прибутковість власного капіталу (фінансова рентабельність). Цей показник демонструє, наскільки успішно страховик трансформує страхові внески та доходи від інвестицій в прибутки акціонерів. Відповідно до стандартів органів страхового нагляду та аудиторських служб ЄС значення показника повинно бути не меншим ніж 5%. В досліджуваній страховій компанії протягом 2016–2018 років спостерігається вкрай негативна тенденція, згідно з якою прибутковість власного капіталу ПрАТ «СК «Євроінс Україна» з рівня 0,17 % у 2016 році перетнула від'ємне значення і впала до позначки (-37,17) % у 2018 році, що свідчить про збитковість діяльності страховика, ускладнення процесів реінвестування та можливостей виплати дивідендів власникам.

Практична цінність результатів аналітичного оцінювання показників ефективності системи управління фінансовою стійкістю страхової компанії полягає у можливості їх використання для дослідження слабких сторін та загроз діяльності страховика, їх нейтралізації за допомогою можливостей та сильних сторін на основі SWOT-аналізу.

SWOT-аналіз як управлінський інструмент має свої особливості: є початковим етапом стратегічного планування; є складовим етапом у процесі опрацювання стратегії страховика для забезпечення фінансової стійкості; є інформаційною основою для формування стратегічних проблем і альтернативних стратегічних рішень; передбачає спільне вивчення зовнішнього і внутрішнього середовищ страховика; передбачає встановлення парних комбінацій між загрозами, можливостями в зовнішньому оточенні, з одного боку, і сильними та слабкими сторонами страховика – з іншого; у центрі уваги – чинники, що найбільше впливають на конкурентну позицію і конкурентні переваги при формуванні фінансової стійкості страхової компанії.

Результати проведеного SWOT-аналізу ПрАТ «СК «Євроінс Україна» відображені у таблиці 2 та таблиці 3.

Таблиця 2

Сильні та слабкі сторони розвитку ПрАТ «СК «Євроінс Україна»	
Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Маркетинг	
<ul style="list-style-type: none"> - наявність великої клієнтської бази; - наявність кваліфікованих кадрів та спеціалістів у галузі маркетингу з новими поглядами на сучасні умови ринку; - вигідне співвідношення ціни та якості страхових продуктів 	<ul style="list-style-type: none"> - недостатність реклами страхових продуктів; - відсутність заходів, спрямованих на поліпшення ситуації компанії на ринку; - відділ маркетингу існує лише в основному офісі
2. Страхова діяльність	
<ul style="list-style-type: none"> - стабільне зростання надходжень за рахунок страхових премій та надання страхових послуг; - наявність достатньої кількості трудових ресурсів; - розгалужена страхова мережа; - наявність значної кількості ліцензій, що забезпечує можливості розширення асортименту та вільного маневрування на ринку 	<ul style="list-style-type: none"> - недосконалість системи взаємодії з посередниками; - відсутність чіткої мети та стратегій; - часткове «згорання» окремих видів страхування через фінансово-політичну нестабільність
3. Технології	
<ul style="list-style-type: none"> - високий рівень інноваційної діяльності стосовно інформаційної та клієнтської бази; - зручність, швидкість та простота електронної системи розрахунку ціни страхових продуктів; - забезпеченість новітніми технологіями для вивчення ринку та функціонування на ньому 	<ul style="list-style-type: none"> - технології, орієнтовані на страховий ринок країн Центральної та Східної Європи; - недостатність технологічного оснащення у малих представництвах компанії

На основі проведеного SWOT-аналізу ПрАТ «СК «Євроінс Україна» виділено сильні та слабкі сторони діяльності страховика, існуючі потенційні можливості та загрози успішного розвитку на вітчизняному страховому ринку, що можуть слугувати базою для удосконалення фінансового управління страхової компанії на тактичному та стратегічному рівні, коригування існуючої стратегії розвитку.

Таблиця 3

Можливості та загрози діяльності ПрАТ «СК «Євроінс Україна»	
Можливості	Загрози
1. Політичні	
<ul style="list-style-type: none"> - удосконалення правової бази 	<ul style="list-style-type: none"> - низька ефективність виконання регулюючих заходів з боку держави
2. Соціальні	
<ul style="list-style-type: none"> - існування значного переліку обов'язкових видів страхування в Україні, що забезпечує актуальність даних видів послуг 	<ul style="list-style-type: none"> - недостатній рівень добробуту населення; - низький рівень страхової культури в країні; - висока частота шахрайських та протиправних дій зі сторони клієнтів
3. Фінансово-економічні	
<ul style="list-style-type: none"> - можливість зайняти певну нішу на світовому страховому ринку завдяки продажу якісних страхових продуктів; - наявність значних страхових резервів та резервного фонду, що дає перевагу серед інших страховиків в функціонуванні на страховому ринку; - розвиток страхової компанії за різними напрямками страхової діяльності; - зростання суми страхових премій; - розвиток та застосування прогресивних наукових розробок для підвищення платоспроможності та фінансової стійкості; - розвиток теоретико-методичних та практичних засад ризик-менеджменту 	<ul style="list-style-type: none"> - негативний фінансовий результат діяльності у 2017, 2018 роках; - зменшення рівня конкурентоздатності ключових вітчизняних сегментів страхування у цілому із впливом на діяльність компанії; - втрата переваг порівняно з потужними західноєвропейськими компаніями; - слабкий розвиток ринкової інфраструктури реалізації страхових послуг; - відсутність стратегії розвитку тарифної політики компанії; - зростання фінансових ризиків страхової діяльності

Зауважимо, що діяльність страхових компаній істотно відрізняється від інших видів підприємницької діяльності. Основною відмінністю є прагнення страхової компанії брати на себе ризики різних суб'єктів господарювання, проте основною метою діяльності страховика, як й інших суб'єктів підприємницької діяльності, є отримання позитивного фінансового результату.

Таким чином, виявлено низку причин зовнішнього та внутрішнього впливу на ефективність функціонування ПрАТ «СК «Євроінс Україна», вирішення яких потребує комплексного поєднання зусиль як зі сторони менеджменту компанії, так і державних законодавчих органів влади.

Зокрема актуальними питаннями для вирішення є: на державному рівні відрегулювати законодавчо-нормативну базу відповідно сьогоденню, тим самим зробити ринок страхових послуг більш досконалим та гнучким до фінансово-економічних умов; знизити до мінімуму вплив політичних та соціальних чинників на страховий ринок, віддаючи перевагу приватним компаніям із мінімальним державним втручанням; підвищити рівень державної підтримки і податкових пільг страховим компаніям та потенційним страхувальникам; активно використовувати програмно-технічне забезпечення у процесах пошуку та обґрунтування рішень фінансового характеру.

Результати дослідження ефективності системи управління фінансовою стійкістю ПрАТ «СК «Євроінс Україна» засвідчують необхідність удосконалення як тарифної політики, маркетингової діяльності, концепції перестраховування ризиків, так і ґрунтовного перегляду ключових аспектів фінансового управління, зокрема щодо оптимізації структури активів та капіталу, зменшення витратної частини, інтенсифікації фінансово-інвестиційної діяльності та підвищенні її результативності.

Таким чином, в ринкових умовах потреба в комплексному управлінні фінансовою стійкістю страхової компанії виникає на певному етапі її діяльності, коли у страховика вичерпується ресурс кількісних методів забезпечення конкурентоспроможності (екстенсивний шлях розвитку компанії) та гостро постає питання подальшого вдосконалення діяльності страховика шляхом поліпшення якості послуг, які він надає (перехід до інтенсивного методу розвитку компанії), тобто при зміні концепції управління з екстенсивного на інтенсивний тип, що є цілком актуальним для ПрАТ «СК «Євроінс Україна».

Висновки. Вивчення напрацьованого фахівцями методичного базису аналітичної роботи засвідчило відсутність системи комплексного оцінювання ефективності управління фінансовою стійкістю страхової компанії на основі ключових індикаторів, які б найповніше розкривали специфіку страхової діяльності та забезпечували можливість реагування на зміни зовнішнього та внутрішнього середовища. З цією метою сформовано систему відносних коефіцієнтів та проведено її практичну апробацію за даними ПрАТ «СК «Євроінс Україна».

Результати аналітичного дослідження ефективності системи управління фінансовою стійкістю ПрАТ «СК «Євроінс Україна» стали не лише основою для ретроспективної порівняльної оцінки, а й вихідним джерелом необхідності пошуку напрямів та можливостей її удосконалення у загальній системі фінансового управління страховика.

Акцентуючи увагу, на доцільності використання SWOT-аналізу як інструменту системи управління фінансовою стійкістю страхової компанії, визначено сильні та слабкі сторони розвитку, ідентифіковано можливості та загрози діяльності ПрАТ «СК «Євроінс Україна».

Література

1. Приступа Л. А. Теоретичні засади системи управління фінансовою стійкістю страхової компанії / Л. А. Приступа, О. С. Мельничук // Економічний розвиток України в контексті впровадження прогресивних інформаційних технологій та систем управління : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. (25 лютого 2019 р.; м. Київ) / відпов. за вип. С. Остапчук. – К. : ТОВ «ВІПО», 2019. – С. 160–164.
2. Базилевич В. Д. Страхування : підручник / В. Д. Базилевич, К. Базилевич, Р. В. Пікус та ін. / за ред. В. Д. Базилевич / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К. : Знання, 2008. – 1019 с.
3. Балицька М. В. Роль фінансової стійкості страхових компаній у забезпеченні фінансової стабільності економіки країни / М. В. Балицька // Економіка та держава. – 2016. – № 9. – С. 89–92.
4. Безгула В. О. Страхування : навч. пос. / Безгула В. О., Постріл І. І., Шаповал Л. П. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 582 с.
5. Внукова Н. М. Страхування: теорія та практика : навч.-метод. посіб. / Н. М. Внукова, В. І. Успенко, Л. В. Єременко та ін. ; за ред. проф. Н. М. Внукової. – Харків : Бурун Книга, 2004. – 376 с.
6. Гаманкова О. О. Фінанси страхових організацій : навч. посіб. / О. О. Гаманкова. – К. : КНЕУ, 2007. – 328 с.
7. Іванюк І. С. Теоретичні підходи до визначення категорії “фінансова стійкість страхової компанії” / І. С. Іванюк, Д. С. Маруженко // Фінанси України. – 2006. – № 11. – С. 77–89.
8. Жук Т. Підвищення рівня надійності страховиків: що пропонує регулятор / Т. Жук // Юридична газета. – 2015. – № 50–51 (496–497). – С. 20–21.
9. Пікус Р. В. Фінансова стійкість страхової організації та джерела її забезпечення / Р. В. Пікус, М. В. Балицька // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. – 2016. – № 3 (180). – С. 6–10.
10. Сосновська О. О. Елементи забезпечення фінансової стійкості страхових компаній / О. О. Сосновська // Економіка, фінанси і управління в XXI столітті: аналіз тенденцій та перспективи розвитку : зб. тез міжнародної науково-практичної конференції. – 2017. – С. 70–74.
11. Ткаченко Н. В. Страхування : навч. посібник / Н. В. Ткаченко. – К. : Ліра-К, 2007. – 376 с.
12. Ткаченко Н. В. Фінансова стійкість страхових компаній (методологія оцінки та механізми забезпечення) : дис. ... д-ра економ. наук : спец. 08. 00. 08 – гроші, фінанси і кредит / Н. В. Ткаченко ; ДВНЗ «УАБС НБУ» – Суми, 2011. – 418 с.
13. Шірінян Л. В. Фінансова стійкість страхових компаній та шляхи її забезпечення : автореф. дис. ... канд. екон. наук / Л. В. Шірінян ; Харк. нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна. – Х., 2007. – 20 с.
14. Сич О. А. Оцінка фінансової стійкості страхової компанії [Електронний ресурс] / О. А. Сич, Х. П. Павлюк // Ефективна економіка. – 2018. – № 11. – DOI : 10.32702/2307-2105-2018.11.99 – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6704>.

15. Приступа Л. А. Актуальні аспекти оцінювання ефективності системи управління фінансовою стійкістю страхової компанії / Л. А. Приступа, О. О. Гензера, О. С. Мельничук // Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки : збірник наукових статей за матеріалами V Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародною участю (11–12 квітня 2019 р.). Частина 1. – Дніпро : НМетАУ, 2019. – С. 429–434.
16. Офіційний сайт ПрАТ «СК «Євроінс Україна» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://euroins.com.ua/uk/>
17. Рейтинг страхових компаній по розміру активів за 9 місяців 2018 года // Офіційний сайт «Фориншурер страхование» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://forinsurer.com/ratings/nonlife/18/9/3>

References

1. Prystupa L. A. Teoretychni zasady systemy upravlinnia finansovoiu stiikistiu strakhovoi kompanii / L. A. Prystupa, O. S. Melnychuk // Ekonomichniy rozvytok Ukrainy v konteksti vprovadzhennia prohresyvykh informatsiinykh tekhnolohii ta system upravlinnia : materialy II vseukr. nauk.-prakt. konf. (25 liutoho 2019 r.; m. Kyiv) / vidpov. za vyp. S. Ostapchuk. – K. : TOV «VIPO», 2019. – S. 160–164.
2. Bazylevych V. D. Strakhuvannia : pidruchnyk / V. D. Bazylevych, K. Bazylevych, R. V. Pikus ta in. / za red. V. D. Bazylevych / Kyiv. nats. un-t im. Tarasa Shevchenka. – K. : Znannia, 2008. – 1019 s.
3. Balytska M. V. Rol finansovoi stiikosti strakhovykh kompanii u zabezpechenni finansovoi stabilnosti ekonomiky krainy / M. V. Balytska // Ekonomika ta derzhava. – 2016. – № 9. – S. 89–92.
4. Bezghula V. O. Strakhuvannia : navch. pos. / Bezghula V. O., Postril I. I., Shapoval L. P. – K. : Tsentr uchbovoi literatury, 2008. – 582 s.
5. Vnukova N. M. Strakhuvannia: teoriia ta praktyka : navch.-metod. posib. / N. M. Vnukova, V. I. Uspalenko, L. V. Yeremenko ta in. ; za red. prof. N. M. Vnukovoi. – Kharkiv : Burun Knyha, 2004. – 376 s.
6. Hamankova O. O. Finansy strakhovykh orhanizatsii : navch. posib. / O. O. Hamankova. – K. : KNEU, 2007. – 328 s.
7. Ivaniuk I. S. Teoretychni pidkhody do vyznachennia katehori "finansova stiikist strakhovoi kompanii" / I. S. Ivaniuk, D. S. Maruzhenko // Finansy Ukrainy. – 2006. – № 11. – S. 77–89.
8. Zhuk T. Pidvyshchennia rivnia nadiinosti strakhovykh: shcho proponuie rehliator / T. Zhuk // Yurydychna hazeta. – 2015. – № 50–51 (496–497). – S. 20–21.
9. Pikus R. V. Finansova stiikist strakhovoi orhanizatsii ta dzhherela yii zabezpechennia / R. V. Pikus, M. V. Balytska // Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu im. Tarasa Shevchenka. – 2016. – № 3 (180). – S. 6–10.
10. Sosnovska O. O. Elementy zabezpechennia finansovoi stiikosti strakhovykh kompanii / O. O. Sosnovska // Ekonomika, finansy i upravlinnia v XXI stolitti: analiz tendentsii ta perspektyvy rozvytku : zb. tez mizhnarodnoi nauково-praktychnoi konferentsii. – 2017. – S. 70–74.
11. Tkachenko N. V. Strakhuvannia : navch. posibnyk / N. V. Tkachenko. – K. : Lira-K, 2007. – 376 s.
12. Tkachenko N. V. Finansova stiikist strakhovykh kompanii (metodolohiia otsinky ta mekhanizmy zabezpechennia) : dys. ... d-ra ekonom. nauk : spets. 08. 00. 08 – hroshi, finansy i kredyt / N. V. Tkachenko ; DVNZ «UABS NBU» – Sumy, 2011. – 418 s.
13. Shirinian L. V. Finansova stiikist strakhovykh kompanii ta shliakhy yii zabezpechennia : avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk / L. V. Shirinian ; Khark. nats. un-t im. V.N.Karazina. – Kh., 2007. – 20 c.
14. Sych O. A. Otsinka finansovoi stiikosti strakhovoi kompanii [Elektronnyi resurs] / O. A. Sych, Kh. P. Pavlosiuk // Efektyvna ekonomika. – 2018. – № 11. – DOI : 10.32702/2307-2105-2018.11.99 – Rezhym dostupu : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6704>.
15. Prystupa L. A. Aktualni aspekty otsiniuvannia efektyvnosti systemy upravlinnia finansovoiu stiikistiu strakhovoi kompanii / L. A. Prystupa, O. O. Henzera, O. S. Melnychuk // Aktualni problemy sotsialno-ekonomichnykh system v umovakh transformatsiinoi ekonomiky : zbirnyk naukovykh statei za materialamy V vseukrainskoi nauково-praktychnoi konferentsii za mizhnarodnoiu uchastiu (11–12 kvitnia 2019 r.). Chastyna 1. – Dnipro : NMetAU, 2019. – S. 429–434.
16. Ofitsiinyi sait PrAT «SK «Євроінс Україна» [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <https://euroins.com.ua/uk/>
17. Rejting strahovykh kompanij po razmeru aktivov za 9 mesyacev 2018 goda // Ofitsijnij sajt «Forinsurer strahovanie» [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu : <https://forinsurer.com/ratings/nonlife/18/9/3>

Рецензія/Peer review : 04.03.2019

Надрукована/Printed : 04.04.2019
Рецензент: д. е. н., проф. Хрущ Н. А.